

Vyjádření školitelky k disertační práci RNDr. Jitky Štěpánkové (Kloučkové): Rozvoj přírodovědných kompetencí žáků pomocí aktivních činností (zaměřeno na přírodovědné exkurze)

Předložená disertační práce vychází a logicky navazuje na předchozí tvůrčí činnost autorky. Zvolené téma s těžištěm v přírodovědných exkurzích považuji za neotřelé, dosud málo probádané, a proto i velmi aktuální. Z požadavků, kladených na výuku chemie i ostatních přírodovědných předmětů je zřejmé, že ve výuce již nelze vystačit s klasickým pojetím učiva, ani s klasickými výukovými metodami a formami práce. Modernímu přírodovědnému vzdělávání to umožňuje otevřít žákům cestu k novým poznatkům prostřednictvím těch vyučovacích metod a forem, které jsou založeny na jejich vlastních aktivitách. Abychom žákům usnadnili lepší porozumění novým objevům a zprostředkovali praktické aplikace jejich vědomostí a dovedností při zapojení veškerých smyslových poznávacích činností, hledáme cesty k využití a zapojení rozmanitých možností, které mj. nabízejí přírodovědně laděné exkurze, v tomto případě zaměřené na chemii. A právě této problematice je věnována předložená disertační práce.

Disertační práce je zpracována formou monografie s vřazenými přílohami. Má rozsah 170 stran, včetně 60 stran tištěných příloh a souboru elektronických materiálů na příloženém CD. Práce je logicky strukturována do 9 základních kapitol, z nichž první část se týká charakteristiky aktivizačních metod a forem práce, jejich významu pro výuku přírodních věd a podrobně rozpracovanému pohledu na přírodovědné exkurze. Toto integrativní pojetí je aplikováno na projekty komplexních exkurzí orientovaných chemicky po naučných stezkách v okolí autorčina působiště na Plzeňsku. Další část práce je věnována jednak vlastnímu dotazníkovému šetření v roce 2010 – 2011, zaměřenému na aspekty přírodovědných exkurzí na ZŠ i SŠ, jednak porovnání získaných výsledků s výsledky autorčina průzkumu prováděnému v roce 2006. Cílem těchto průzkumů bylo zjistit a srovnat podmínky pro realizaci exkurzí a též odhalit problémy a potřeby dotazovaných učitelů. Na jejich základu pak autorka vytvořila výukové materiály a podklady, které by měly posloužit k osvojení aktivní a objevné práce žáků nejen v přírodovědném vzdělávání. Jako praktické vyústění řešení problematiky jsou poslední kapitoly práce tvořeny metodickými materiály s podklady a pokyny pro učitele k realizaci dvou chemicky zaměřených exkurzí po naučných stezkách: Plasy a Zábělá. (Pracovní listy pro žáky s ukázkami vyřešených úloh obsahuje příložené CD.) Všechny materiály byly prakticky ověřeny s žáky Gymnázia a SOŠ Plasy, což autorka podrobně vyhodnotila a diskutuje v sedmé kapitole, jejíž součástí je též vyhodnocení žákovských dotazníků. V závěrečném zhodnocení a diskusi autorka shrnula a vyhodnotila nejdůležitější myšlenky, cíle a závěry.

V celé práci se prolíná výrazné porozumění problematice s praktickými zkušenostmi autorky, která je sama učitelkou chemie i biologie na gymnáziích již od roku 2007. Autorka navíc prostudovala řadu odborné i naučné literatury, o čemž svědčí seznam asi 150 použitých zdrojů. S KUDCH navázala úzkou spoluprací při tvorbě své rigorózní práce v roce 2007-2008, kde jsem též působila jako školitelka, publikovala sama nebo v kolektivu řadu článků v našich i zahraničních časopisech a sbornících.

Z celkového pojetí disertační práce je patrná schopnost aplikace teoretických poznatků tvůrčím způsobem v praxi, i zpětná vazba při ověření získaných ohlasů, kde autorka využila též zkušeností ze své práce diplomové a rigorózní. Vždy přistupovala k práci s velkým zaujetím a zájmem, snažila se o nové pohledy a způsoby zpracování problematiky, které je v rámci oboru inovativní, obohacuje didaktiku chemie o moderní a současné trendy ve vzdělávání. Autorka využívá svých bohatých pedagogických zkušeností z praxe na střední škole, teoretické závěry dokáže tvořivě spojit s praxí a okamžitě reflektovat dosažené výsledky, čímž významně přispívá k úspěšné modernizaci našeho středního vzdělávání.

Disertační práci, její zpracování a vytvořené didaktické prostředky považuji za výrazný přínos při hledání nových cest pro realizaci cílů RVP v oblasti použití moderních metod v didaktice chemie jako součásti integrované vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Nakonec bych chtěla zdůraznit obrovské nadšení i píli studentky, která dokázala vždy úspěšně plnit zamýšlené cíle.

V Praze dne 25. 3. 2014

RNDr. Renata Šulcová, Ph.D.
školitelka disertační práce